

Yhteiskunnallinen Kysymys.

H. Rein.

Esitelmä pidetty Suomalaisen naisliiton luentokursseissa
17 p. lokaf. 1907.

Arvoisat kuulijat!

Yhteiskuntalaitoksemme äsken tapahtuneen uusimisen kautta on koko kansamme pääsnyt tilaisuuteen, edustajia valitsemalla, tehokkaasti vaikuttamaan lainsäädäntöön, mutta näin ollen on selvää, että kansan kaikkien kerrosten tulee, voidakseen kunnollisesti suorittaa tämän, hankkia itselleen jonkinmoinen tuntemus yhteiskuntajärjestyksestä sekä yleensä että erittäin meillä. Wain silloin he saattawat arwostella, misä kohden tämä järjestys mahdollisesti on puutteellinen, misä kohden se woi tarwita korjausta ja mikä on omiaan tuottamaan todellista parannusta. Tämä pitää paikkansa myös maan naisiin nähden, koska hekin owat sekä saaneet waalioikeuden että tulleet waalikelpoisiksi. Tietenkään ei ole tarfoitus, että maamme kaikista naisista on tulewa oppineita juristeja ja nokkelia politikoitsijoita. Luonnollisesti tulee aina olemaan wain pienempi joukko naisia, jotka suuremmassa määrin tulewat antautumaan yhteiskuntatoimiin — aiwan niinkuin on laita miestenkin. Ei ole tarfoitus wetää nai-

Jia pois niistä toimista kodissa ja perheessä, joihin useim-
 pien heidän joukostaan tietysti tähtyy pääasiallisesti omis-
 taa aikansa. Mutta eipä niiltäkään naisilta, jotka walit-
 sijoina tulewat kenties wain joka kolmas wuosi ottamaan
 osaa politiikkaan, silloin kun he äänellään osaltaan wai-
 futtawat edustajawaalin tulokseen, — eipä niiltäkään saa
 kokonaan puuttua käsitystä niistä kysymyksistä, joiden
 tulokseen he siten wai futtawat. Sillä semmoisten waalien
 aikana on eri puolueilla tapana julkaista ohjelmia, jotka
 owat täynnänsä enemmän tai vähemmän houfuttelewia
 lupauksia kaikenmoijista yhteiskunnallisista parannuksista
 — luonnollisesti siten saadaksen omille ehdokkailleen niin
 monta ääntä kuin suinkin. Silloin tähtyy niiden, joiden
 tulee walita, woida arwostella mainittuja ohjelmia, ar-
 wostella, mitkä luwatuista yhteiskuntaparannuksista to-
 della owat toiwottawat, mitkä eiwät, mitkä wallitsewisja
 olojuhteisja on toteutettawisja, mikä taas on mahdotonta
 toteuttaa tai on pelkkää korupuhetta ja tyhjämpäiwäistä
 uskottelua, joka on aijottu wai futtamaan tietämättömiin.
 Paljon siitä, mitä puolueet lupaawat, on itse ajiasja sem-
 moista, että jos se pantaisiin tähtäntöön, se tekisi olot
 huonommiksi, eikä suinkaan paremmiksi. On olemassa wanha
 jatu köyhästä puunhakkaajasta, joka metsässä tapasi haltiat-
 taren — ehkä muistatte sen. Haltiatar sanoi miehelle: saat
 lausua kolme toiwomusta, ja mitä ikänä haluatkin, olet saapa.
 Mies ilostui tietysti suuresti, mutta lausui sitten kaksi niin
 tyhmää toiwomusta, että hänen kolmannella kerralla tähtyi
 toiwoa, että molemmat edelliset toiwomukset eiwät käwisi
 tähtäntöön; siispä hän kaikesta ei woittanut mitään.
 Sadun tarkoitus on luonnollisesti se, että jos ihminen ei
 toiwomuksiinsa pane järkeä ja hartintaa, ei hän saawuta
 mitään, wai fakin jostain ihmeestä kaikki, mitä hän ha-
 luaa, heti toteutuisikin. Sama on laita myös yhteiskunta-
 parannusten. Niitten juhteen tähtyy menetellä suurella

maltilla, sillä muuten saattaa tapahtua, että kun on saatu parannus aikaan, täytyy toivoa että se olisi jäänyt tekemättä.

Erittäin tekee meidän maamme omituinen waltiollinen asema meille vielä suuremmissa määräsä kuin useimmille muille kansoille wälttämättömäksi, että kansaneduskunta ja siis myös ne, jotka walitsawat sen, noudattawat suurta poliitista hienotuntoisuutta ja malttia. Sillä Suomi ei saata yhtä wapaasti määrätä itseään kuin täysin itsenäiset waltiot, se kun on yhdistettynä toiseen waltioon, joka on meitä werrattomasti woimakkaampi, ja josta se monessa suhteessa on riippuwainen. Meidän täytyy huolellisesti walwoa, että meille luwattua itsenäisyyttä ei loukata ja siksi omastakin puolestamme mikäli mahdollista karttaa semmoista mikä saattaa panna sen waaranalaiseksi. Woidakseen suorittaa tämän menestyksellä ja tehäksään mahdolliseksi jatkuwan kehityksemme omalla kansallisella pohjalla, täytyy koko meidän kansamme tietää ja tuntea olewansa yksi kokonaisuus, jonka kaikki osat kuuluvat yhteen, koska niillä kaikilla on yksi suuri yhteinen harrastus, nimittäin yhteisen isänmaan suojaaminen. Meidän tulee kaikkien olla sen tietoisuuden läpituntemina, että tämä yhteinen harrastus woittaa kaikki eri puolueiden ja kansaryhmien erikoisharrastukset. Sen edestä tulee kaikkien niiden eri harrastusten, jotka riippuwat kielellisten kansallisuuden tahti yhteiskunta-aseman eroawaisuuksista, wäistynä toiseen sijaan. Kun koko isänmaan paras waatii, täytyy meidän antaa sisällisten riitojemme lewätä, ainakin toistaiseksi. Rakkauttamme ja kansallista omaperäisyyttämme kohtaan sekä työ sen kehittämiseksi ei saa joutaa siihen, että toinen kieliryhmä täällä sortaa toista ja loukkaa sen oikeutta. Niin janoaksemme kansantieteellisen isänmaallisuuden yläpuolelle, jonka esineenä on kansallinen omituisuus, sellaisena kuin se ilmenee kie-

lesjä, tietämyksesjä ja tawoisja, tulee kunfin meistä aset-
taa waltioallinen isänmaallisuus, jonka esineenä on
tämä waltiollisesti yhdistetty kansakunta, suomalainen
waltio. Suomen kansa on siksi vähälukainen, ettei sillä
ole waraa olla käyttämättä minkään kansatieteellisen ryh-
män apua työstennellessään yhteisen isänmaan hywäksi.

Yhtä vähän saawat eri yhteiskuntaluokkien
väliset riitaisuudet tulla semmoisiksi tai siihen määrään
kattariksi, että yhteistoiminta waltiollisissa elinkesymyksis-
sämme käwisi mahdottomaksi. Kaikille yhteiskuntaluokille
on maallemme wakuutettu itsemääräämisoikeus yhtä walt-
tämätön.

Sosialistien taholta on tojin kuultu saarnattawan sitä
mielipidettä, että niinkutsutulla köyhälistöllä eli mitään
omistamattomilla työmiehillä ei ole mitään isänmaata.
Sosialismin oppi, semmoisena kuin sen muiden muassa
on esittänyt Karl Marx, on, että inhimillisen elämän ke-
hityksen owat miltei yksinomaan määränneet taloudel-
liset olosuhteet. Wiimemainitut owat — niinkuin hän
arwelee — warsinin wiime aikoina muodostuneet sem-
moisiksi, että rikkaus yhä enemmän on kerääntynyt muu-
tamien harwojen käsiin, jota wastoin enin osa ihmisiä on
yhä enemmän köyhtynyt tai joutunut semmoiseen asemaan,
etteiwät omista mitään muuta kuin työwoimansa, joka
heidän täytyy käyttää kootakseen rikkauksia kapitalisteille,
palkkaa vastaan, joka töin tuskin riittää heidän omaksi
elatuskseen. Ihmiset jakaantuwat niinmuodoin yhä enem-
män kahteen luokkaan, joilla on wallan wastakkaiset edut,
kapitalisteihin ja köyhälistöläisiin. Kaikkien maiden köy-
hälistöläisillä on yksi yhteinen harrastus: nykyisen yhteis-
kuntajärjestyksen kumoaminen. Kaikkien maiden köyhä-
listöläisten täytyy niinmuodoin katsoa toisiaan toistensa
weljiksi, mutta pitää pääomaa omistawia eli niinsanottua
„porwariluokkaa“ wihollisinaan. Niitä vastaan täytyy

käydä luokkataistelua, joka, kuten sosialistit luulevat, on päättyvä köyhälistön voittoon. Ja tätä voittoaan se tulee käyttämään niin, että yhteiskunta yhteisesti tulee omistamaan pääoman, mutta yksityispääoma semmoiseen häviämään. Sellaista omaisuutta, jota ihminen välittömästi käyttää omaksi tarpeekseen, esim. takkia tai hametta, joka hänellä on yllään, hän tosin saa pitää, sitä ei toinen saa tulla häneltä ottamaan. Mutta se pääoma, jota käytetään tuotteiden aikaansaamiseksi, kuten maa, rakennukset, tehtaat, kaikenlaatuiset koneet, ovat muutettavat yhteiskunnan omaisuuksi. Yhteiskunnan tulee yhdykskuntana harjoittaa tuotantoa. Yksityiset henkilöt eivät saa kufin oman valintansa mukaan harjoittaa työtä, vaan kullekin määrää työn yhteiskunta, joka valittujen wirkamiestenjä kautta jakaa eri työt, sen mukaan miten nämä katsowat sopiwimmaksi, walwoo sen suorittamista ja sittemmin jakaa tulot yhteiskunnan jäsenten kesken. Palkanmaksun tulee tapahtua sillä tawoin, että kaikki mikäli mahdollista saawat yhtä paljon tai samanarwoisen palkan, niin ettei kukaan wo: koota mitään suurempaa omaisuutta, vaan että wallitsee yhdenvertaisuus warallisuusyhteisä.

Semmoinen on lyhyesti sosialistinen oppi, sellaisena kuin sen owat esittäneet sen etewimmät puoltajat. Myös meidän maamme sosialisteihin owat nämä opit waikutaneet, joskaan he eivät toistaiseksi näy kokonaan tunnustaneen niitä omikseen ja ottaneen niitä ohjelmaansa. Ylimalkaan on wielä sangen hämärää, kuinka pitkälle sosialistimme oikeastaan tahtowat mennä vaatimukfissaan, ja luultawasti ei asia ole heillä itjelläänkään oikein selwä. Mutta jos he todella tahtowat edelleen olla sosialisteja eikä siirtyä „porwaripuolueeseen“, niin he epäilemättä ennemmin tai myöhemmin tulewat omaksumaan puhtaan sosialismin kaikkine seurauksineen. Siitä syystä saattaa maksjaa waiwaa, että suurempikin yleisö meillä koettaa

muodostaa itselleen arwostelua siitä, kuinka paikkansa pitävät mainitut opit tositeossa owat.

Omasta puolestani luulen, että sosialismin teoria verustuu monessa suhteessa wääriin edellytyksiin ja siitä syystä myös tulee wääriin johtopäätöksiin. Ei ole ehdottomasti totta, että kehitys kaikkialla muka on kulkenut ja kulkee siihen suuntaan, että warallisuus kerääntyy yhä harwempien käsiin, samalla kuin suurin osa ihmisiä köyhymistään köyhtyy. Päinwastoin owat työmiesten palkat meilläkin nousseet, ja ylimalkaan suhteellisesti suuremmassa määrin kuin elantokustannukset, jonka kautta työntekijäin elämäntila ylimalkaan on parantunut. Kaikkialla, ja myös meidänkin maassa, kaswaa kaswanistaan pienten kapitalistien luku, jotka owat suurkapitalistien ja köyhälistöläisten välillä. Pientilallisten, hywinwoipien torpparien ja maanwuokraajien, käsityöläisten, kaikenlaisissa wirastoissa palwelewiin henkilöiden, erilaisissa töissä käytettyjen tarkastusmiesten ja pikkukauppiasten y. m. luku kaswaa ja muodostaa yhteiskunta-aineksen, jolla on tilaisuus elää jos kohta yksinkertaista ja säästäwäistä, niin kuitenkin ei wallan puutteenalaista elämää, ja joka sitäpaitji saattaa lapjilleen antaa semmoisen siwistyksen, joka näille tekee mahdolliseksi kohota vielä edullisempaan sosialiseen asemaan. Nykyajan yhteiskunnissa on huomattawissa ilmiö, joka warsinkin meidän maassa erittäin selwästi pistää silmiin, ja jota kutsutaan säätyluokkierroksi. Se on siinä, että toiselta puolen joukko henkilöitä ahkeruudellaan ja säästäwäisyhdellään kohoo edullisempaan yhteiskunnalliseen asemaan kuin se, josta he owat alkaneet, ja että toiselta puolen joukko henkilöitä puuttuwien luonnonlahjojen johdosta, laiskuudesta tai kelwottomuudesta laskeutuu huonompaan asemaan. Sywin usein tulewat rikkaitten ihmisten lapset ja jälkeläiset köyhiksi omasta syystä.

Ei siis pidä paikkaansa, että nykyaikaisessa yhteis-
 funnassa koko väestö jakaantuu kahteen luokkaan, suur-
 kapitalisteihin ja köyhälistöläisiin. Päinwastoin on ole-
 massa monenlaisia wälimuotoja molempien wälillä, ja
 nämä wälimuodot owat pikemmin lisääntymässä kuin
 häviämässä. Ei ole myöskään oikea se wäite, että pää-
 omaa omistawain ja työmiesten edut muka owat niin
 äärettömän erilaiset, että niiden wälillä wälträmättömästi
 tähtyy olla „luokkataistelu“, jonka tähtyy päättävä toisen
 tai toisen puolen häwiöllä. Päinwastoin tulee olla mah-
 dollista, että niiden kesken saadaan hywällä aikaan sem-
 moinen sowinto, joka oikeuden mukaisesti walwoo kaikkien
 etuja. Siihen waaditaan tosin, että kaikilla tahoilla me-
 netellään maltilla ja järjellä. Taloudellisesti parempi-
 osaiset eiwät saa asettua jyrkästi wanhoilliselle kannalle,
 waan heidän tulee myöntää, että nykyaikaisessa yhteis-
 kuntajärjestyksessä on paljon, joka tarwitsee muuttamista.
 Tulee myöntää, että monet niistä moitteista, joita sosia-
 lismi suuntaa nykyistä yhteiskuntaa vastaan, eiwät ole
 perusteettomat. Kieltämättä wallitsee paljon köyhyyttä,
 puutetta ja kurjuutta lukuisassa osassa väestöä. Ja tämä
 kurjuus tawataan rinnan rikkauksien kanssa, joita omistaa
 toinen osa väestöä, ja jotka — sehän meidän tähtyy
 myöntää — eiwät aina ole syntyneet omistajan oman
 työn kautta, waan owat päinwastoin joutuneet hänelle
 ilman mitään omaa ansiota, esim. perinnön kautta. Ro-
 neitten y. m. keksintöjen aikaansaama tehdasteollisuuden
 juuri elpyminen on aiheuttanut, että suunnattomat rik-
 kaudet saattawat joutua henkilöitten osaksi, jotka ainoas-
 taan osakkeiden omistajina, mutta eiwät millään työllä
 ole ottaneet osaa yritykseen. Viikepulat woiwat matkaan-
 saada, että ahkerinkin työmies joutuu työttömäksi ja sen
 johdosta kärsimään puutetta. Sairaus ja wanhuus saat-
 tawat myös tehdä hänen asemansa ilmon hänen ouaa

lyhtänsä warsin surkeaksi. Sitäpaitfi ei pidä unohtaa, että joskin työmiesten palkat yleensä owat kohonneet, jopa suhteellisesti enemmänkin kuin elantokustannukset, ja heidän asemansa siten on parantunut, ihmisen onni tai onnettomuus ei kokonaan riipu hänen ulkonaisesta asemastaan, waan myös siitakin, kuinka hän itse käsittää sitä, kuinka, niin sanoaksemme, hänestä itsestään tuntuu olla tässä asemassa. Ruumiillista työtä tekewät luokat asettawat meidän päiwinämme, osaksi siitä syystä, että heidän näköpiirinsä on laajentunut ja että heidän oman ihmisarwonsa tunto on kohonnut, suurempia vaatimuksia elämälle kuin samat luokat tekivät aikaisemmin. Jos parempiosaiset wain waikeroitjijiwat sitä, ikäänkuin tuo kaikki olisi pelkkiä epäoikeutettuja vaatimuksia, olisi se ymmärtämätöntä eikä ollenkaan auttaisi asiaa. On paljoa järkewämpää ottaa watawasti punnittawaksi, mihin toimenpiteisiin yhteiskunta saattaa ryhtyä poistaakseen tyytymättömyyden syht. Sitä waatii kaikkien yhteiskunnan jäsenten etu, oikein käsitettynä. Jos parempiosaiset kieltäwät tämän ja selittäwät, että kaikki nykyisessä yhteiskunnassa on hywin niinkuin se on, niin he toisella puolen menettelewät wäärin, sillä yhteiskunnan tulee niin paljon kuin mahdollista pitää huolta kaikkien jäsentensä menestyksestä, toiselta puolen ymmärtämättömästi, sillä he panewat itsensä alttiiksi suurille waaroille. Se olisiwat sen miehen kaltaiset, joka sanoi: „on hyvä niinkuin on“ — eikä huomannut että hänellä itsellään oli tulita tukasia.

Mutta jotta yhteiskuntalaitoksen muutos toiwottuun suuntaan tapahtuisi eri yhteiskuntaluokkien yhteistoiminnan kautta on wälttämätöntä, että sosialistitkin hillitsewät vaatimuksiaan ja luopuwat useista kohdista opisjaan. Sitä ohjelmaa, jonka Marx ynnä muut owat esittäneet, ei minun eikä monen muunkaan wakaumuksen mukaan woida toteuttaa, ja jos se olisi toteutettawissa, olisi seurauksena

siitä semmoiset onnettomuudet ja kärsimykset, että uusi järjestys kylläkin pian tawalla tai toisella syöstäisiin kuumoon. Sosialismi on tosin huomauttanut puutteista, jotka todella wallitsawat nykyisessä yhteiskunnassa, mutta sen ei ole onnistunut keksiä sopiwiä keinoja näiden korjaamiseksi. Sosialismi on kuin lääkäri, joka on jotauihin taitawa keksimään taudinoireita ja määräämään niiden syht, mutta joka on kykenemätön löytämään oikeata lääketettä tautien parantamiseksi.

Kun sosialistit siinä tarkoitukseksa, ettei muutamien ihmisten tarwitsiji elää könhhydesssä, tahtowat poistaa kaiken yksityisomaisuuden ja muuttaa kapitaalihin yhteiskunnan yhteiseksi omaisuudeksi, en woi auttaa, että taasen tulee ajatelleeksi wanhaa kansansatua. Miehellä oli kesy karhu. Mies nukkui, ja karhu huomasi, että paarma oli asettunut hänen otsalleen. Karhu otti silloin, jottei paarma herättäiji hänen rakasta herraansa, myllhynkiwen ja mäiskähytti sillä paarmaa woimiensa takaa. Paarma kuoli, mutta samalla kertaa karhu, aiwan toisin kuin oli laskenut, oli murskannut miehen pään ja tappanut hänet. Jos sosialismin vaatimukset toteutettaisiin, niin se parantaii yhden pahan panemalla toisen, wielä pahemman sen sijaan. Kaiken yksityisomaisuuden poistaminen sekä työn walinnan ja siitä maksettawan palkan tekeminen yhteiskunnasta ja sen wirkamiehistä kokonaan riippuwaksi, rajoittaii yksilöllistä wapautta suurimmasa määrin ja supistaii ihmisen oikeutta määrätä toimintaansa oman makunsa ja mielihalunsa mukaisesti. Yksilö joutuii siihen määrään riippuwaiseksi muista, että koko olemassaolo käwiji sietämättömäksi. Sosialismi tulee aina kohtaamaan wastustusta niitten puolelta, jotka rakastawat yksilöllistä wapautta ja tahtowat itse järjestää omat asiansa niinkuin heidän mielenjä tekee. Luonto tekee ihmiset monessa kohden erilaisiksi; luonnolle tehdään wäkiwäitää, jos tahdo-

taan estää yffilöllistä erilaijuutta pääsemästä valtaan. Ei ole myöskään oikeuden mukaista, että kaikilla on olewa yhtä suuri tai jotenkin yhtä suuri palkka, kun työ on erilaista. Saattaa olla äärettömän suuri ero työn ja työn välillä. Voidakseen suorittaa työnsä, täytyy toisen valmistaa ja kehittää itseään siihen monen vuoden kulussa, toinen saattaa suorittaa työnsä ilman minkäänlaista valmistusta. Vääräin on tähtynyt opiskella kenties kymmenen vuotta, puunhakkaaja on heti valmis tekemään työnsä. On oikeudenmukaista, että se, jonka on ollut pakko käyttää pitkää aikaa ja paljon waiwaa ja ehkä suorittaa suuria menoja saawuttaakseen tarpeellisen ammattitaidon, saa semmoisen palkan, että hän saa korwauksen valmistuksista ja niiden kustannuksista. Sosialistisessa yhteiskunnassa ei woida wälttää, että kahdesta henkilöstä, jotka tekwät samaa työtä, toinen tekee paremmin, toinen huonommin työtä, että toinen on ahkera, toinen laiska. Ei ole oikeudenmukaista, että laiska elää ahkeran työstä ja elää yhtä huolettomasti, yhtä hupaisasti kuin ahkerain.

Näistä nykyisen sosialismin lukuisia kieroja kohtia, joista sen tulee wapautua, on jo mainittu i s ä n m a a t o m u u s. Sen teorian mukaan on köyhälistöläiselle oma maa yhdentekewä, se ei ole mikään iänmaa. Muutamamat sosialistit Ranskassa owat sanoneet, että jos heidän isänmaansa kimppuun hyökättäisiin, he katsoisimat sitä asiaffi, joka ei heitä liikuta, ja että he eiwät millään tawoin tahtoisi osaltaan auttaa iänmaan puolustamista, waan päinwastoin kehoittaa otamiehiä olemaan taistelematta. Tätä owat tosin toiset sosialistit paheskuneet. Suurissa sosialistikongresseissa on tapahtunut, että eri maiden sosialisteilla on ollut waikeata sopia yhteijistä päätöfjistä. Onpa osoittautunut — mikä onkin luonnollista — että sosialisteillakin, milloin kuuluwat eri kansafuntiin, on monessa kohden eri käsitys, ja että he esittäwät eri-

laisia vaatimuksia. Eri maisja saattawat olot olla siihen määrään erilaiset, että mikä toisessa maassa soveltuu työn tekijän aseman parantamiseen, ei ole yhtä sopivaa toisessa. Ei siis pidä paikkaansa, että köyhälistöläiselle semmoisenaan iänmaalla ei ole mitään merkitystä. Sosialistit ovat yleensä rauhanystäviä siinä merkityksessä, että he paheksuvat kaikkia sotia eri kansakuntien kesken. Sitähän saattaa pitää launiina ja kiitettävänä. Mutta jos ne jatkawat hillitöntä „luokkataisteluaan“ ja edelleen samalla sokealla vihallalla kuin tähän asti hyökkäävät muiden saman iänmaan kansalaisryhmien, s. o. niinkutsuttujen „porwarien“ kimppuun, niin semmoinen menettely saattaisi lopulta johtaa sijälliseen sotaan. Maisteri Bläckstadius arweli tosin, että sijälliset sodat owat paljoa paremmat kuin ulkomaiset, koska edellisissä rahat jääwät omaan maahan. Mutta tavallisesti on oltu sitä mieltä, — ja epäilemättä syystä — että sijällinen sota päinwastoin on pahin, mikä saattaa kohdata kansaa ja pahempi kuin ulkomainen sota. Historia osoittaa efimerkkejä siitä, kuinka yhteiskuntaluokkien wälinen vihollisuus itse teosja toisinaan on johtanut sijälliseen sotaan ja werenwuodatukseen, kuten käwi Ranskassa kesäkuussa 1848, jolloin Pariisissa tapahtui niinkutsuttu kesäkuun tappelu, joka maksoi 10,000 ihmishenkeä ja jossa sosialistit lyötiin.

Ylimalkaan sosialistit eityksisjään owat liian yksipuolisesti pitäneet silmällä määrättyä tuotannonlajia, nimittäin tehdasteollisuutta sekä niitä haittoja, joita tämä nykyaikaisessa muodossaan on tuonut mukanaan. Heidän esittämänsä vaatimukset owat liian yksipuolisesti tarkoittaneet niiden työmiesten etuja, joilla on työtä siinä teollisuudessa. Mutta se luokka, joka elää tehdastyöstä, ei juinkaan kaikkialla ole lukuisin. Meidän maassa esim. on päinwastoin maanviljelys werrattomasti tärkein ammatti, koska se hankkii kaikkein juu-

rimmalle osalle wäestöä sen toimeentulon. Mutta maanwiljelys on semmoinen ammatti, johon sosialismin periaatteet eivät ollenkaan sovellu. Niinkuin jo aiemmin sanoin, on näitä periaatteita se, että maa ei saa täydellä omistusoikeudella kuulua yksityisille, vaan yhteiskunnalle. Meidän sosialistimme owat tähän kysymykseen nähden tähän asti lausuneet ajatuksensa sangen hämärästi ja häilyvästi, kuitenkin he owat esittäneet semmoisia vaatimuksia kuin että sen, ken wain tahtoo, tulee saada nykyisistä maan-tiloista omistajan luvatta ottaa wiljelläkseen wiljelemätömän palstan. Edelleen, että jokaisen, joka wain haluaa, tulee saada lupaa pyytämättä harjoittaa kalastusta ja metsästystä toisen maalla. On waadittu, että waltion tulee saada ottaa yksityisille henkilöille kuuluwista metsistä puolet tai niiden omistajilta wastaawa arwo. Ja lopuksi on erään tunnetun kirjailijan äsken ilmestyneessä teoksessa julistettu että „maa kuuluu kaikille“. Yksityinen maanomistusoikeus — niin sanotaan — on muka syntynyt siten, että jotkut mahtawat herrat owat ryöstäneet itselleen maat. Tositeossa on yksityinen maanomistaminen alkuaan syntynyt siten, että ihmiset owat alkaneet wiljellä maata. Se, joka ensin on ruwennut wiljelemään määrättyä maa-aluetta ja siten on antanut sille juuremman arwon kuin mikä sillä oli ennen, katsoo syystä, ettei kellään muulla ole samaa oikeutta edelleen saada wiljellä sitä ja nauttia sen tuloista kuin hänellä itsellään. Ja yhteiskunta on myöntännyt tämän hänen vaatimuksensa oikeutetuksi. Alkuperäiset maaomaisuudet owat sittemmin perinnön, oston, waihdon tai jonkun muun, yhteiskunnan oikeaksi tunnustaman menettelyn kautta siirtyneet toijille omistajille. Tietysti on maaomistusta koskewa lainjäädäntö aikojen kuluesssa monin tawoin waihdehellut. On satunut, että hywin juuri osa maata on joutunut ylimystön käsiin, mutta se on ollut ohimenevä ilmiö. Meillä ei ole

koskaan, niinkuin monesja muusja maasja tapahtunut, että wapaiden maata omistawain talonpoikain luokka olisi häwinnyt, he eivät täällä koskaan ole muuttuneet mah-tawien herrojen maaorjiksi. Maaomaisuus on suurimmafsi ojaaksi jäänyt talonpoikien käsiin ja on niin wielä tänäkin hetkenä. Yhteen aikaan kruunu waati itselleen suuren osan maata, se selitettiin niin kutsutuksi kruunun-maaksi, ja sen wiljelijät joutuivat kruunun arentimie-hiksi, joten heillä siis ei ollut täyttä omistusoikeutta sii-hen. Mutta siirryttiin muuttamaan kruununmaa niin kutsutuksi perintö- eli weromaaksi, s. o. semmoi-seen, joka täydellä omistusoikeudella kuuluu yksityksille. Tämä muutos on nyt miespolwien kuluesja jatkunut, ja suurempi oja entistä kruununmaata on, yksityisten wilje-lijain paljolla työllä ja uhrauksilla, muuttunut perintö-maaksi. Tätä on katsottu onnelliseksi reformiksi. Mutta nytpä sosialistit tulewat ja waatiwat, että kaikki jälleen on palautettava entiselleen, että maa jälleen on tehtävä kruununmaaksi. Jos sitä ei enää kutsuta „kruununmaaksi“ waan „yhteiskuntamaaksi“ se ei merkitse asiasja suurta-kaan, ero on pääasiallisesti wain janoisja, pääasia on, että yhteisö tulee maan omistajaksi ja että wiljelijästä tulee wain wuokraaja, jolla kuitenkin on wielä pienempi wapaus kuin entisellä kruununtalallisella, koska hän on riippuwaisempi yhteiskunnasta ja sen wirtamiehistä.

Quuliji toki olewan jotenkin selwää, että maa ajan pitkään tulee paraiten wiljellyksi, jos yksityiset sen suhteen saawat menetellä paraimman ymmärryksensä mukaan, sillä oma etu se woimakkaimmin kannustaa työhön ja huolel-lisuuteen. Ja tämä häwiäisi sosialistisessa yhteiskunnassa. Jos, niinkuin meidän sosialistimme tahtowat, jokin saa tulla ottamaan palstan toisen maasta, sitä wiljelläkseen, ei maanomistajalla olisi samaa syytä kuin nyt pitem-mäksi aikaa tehdä suunnitelmia ja laskuja maatilanja hoi-

toa warten, eikä siis woisi, kuten nyt, vähitellen parantaa sitä, koska hän ei koskaan olisi warma siitä, ettei häntä häirittäisi ja estettäisi suunnitelmiansa toimeenpanossa. Ja tämä waijuttaisi ajan pitkään wahingollisesti maanwiljelykseen. Jos taas maa tulee yhteisomaisuudeksi, jota hoitawat yhteiskunnan wirtamiesten alaiset wuokraajat, on oman edun kannustin yhä enemmän puuttuwa, sitä enemmän, koska wuokraaja ei itse saisi määrätä tyhönä hintaa, eikä siis woisi lisätä tulojaan ahkeruudella ja taitawuudella. Se maanomistusolojemme reformi, joka olii enemmin tarpeen waatima ja eniten tydyttäisi maata wiljelwää wäestöä, on epäilemättä se, että koetetaan lisätä semmoisten pikkutilojen lukua, jotka täydellä omistusoikeudella joutuwat omistajilleen. Suomesja on wielä paljon käyttämätöntä maata ja maa on harwaan asuttua. Täällä woi ilman pakkoluowutuksia, hywin suuri joukko ihmisiä, joilla ei ole maata, mutta sitä haluawat, saada maata.

Koska olen myöntänyt, että, jos kohta sosialismin ei ole onnistunut löytää oikeita keinoja yhteiskunnan wammojen parantamiseksi, monet sen yhteiskuntaa vastaan tekemät moitteet owat aiheutetut, niin kysynwät kenties arwoisat kuulijani, mitä keinoja minä puolestani katson oikeiksi mainittujen epäkohtien poistamiseksi? Mikä ei kuitenkaan nyt salli koettaa perinpohjin wastata niin laajaan kysymykseen. Tahdon senwuoksi rajoittaa wain wiittamaan muutamiin keinoihin, jotka näyttäwät mahdollisilta toteuttaa, kumoamatta nykyistä yhteiskuntaa. Wanhruuden- ja sairaudenwakuutus turwaisi melkoisesti työmiesten ajeman. Toisin ei käy mahdolliseksi panna toimeen wanhruudenwakuutusta jokaiselle wiisikymmentäwiisi wuotta täyttäneelle, joka ei ole kapitalisti — niinkuin täällä lienee uskoteltu työmiehille — sillä se tuottaisi niin suunnattomia menoja, että maa ei jaksaisi niitä kantaa. Ei ole

myöskään sanottu, että ihminen jo viidentymmenenwiiden vuoden iässä on kykenemätön tekemään työtä. Iskäräjä olisi kyllä asetettava melkoista korkeammalle. Edelleen saattaa ajatella lajeja työvälipuheen järjestämiseksi siihen suuntaan, että eiwät työpalkat liian paljon aleniisi, kuin myös lajeja työajan pituudesta eri ammateissa j. n. e. Semmoiset lait eiwät kuitenkään siihen määrään saa rajoittaa yksityisten vapautta tehdä välipuheita, että ne tulisiwat estämään yksityistä yritteliäisyyttä; silloinhan olisi niiden vaikutus wahingollinen. Useita yleishyödyllisiä yrityksiä saattawat waltio ja kunta ottaa huostaansa, näiden kun ei, samassa määrässä kuin yksityisen liikemiehen, tarwitse ajatella omaa woittoaan, waan saattawat enemmän katsoa yhteistä hyötyä. Mitkä yritykset owat siihen omiansa, se tähtyy minun tässä jättää ratkaisematta, se kysymys waatii erityistä laajaa tutkimusta. Kaikissa tapauksissa ei työmiesten suinkaan pidä jättää walwomatta etujaan, mikä paraiten woi tapahtua ammattiyhdistysten kautta, etenkin jos nämä osaawat pysyä erillään ahdasmielisistä puoluenäkökohdista. Niin sanottu osuuskauppa saattaa myös olla warsin hyödyllinen. Sitä wastoin työmiesten yhteistä tuotantoa warten perustamat yhdistykset eiwät ylimalkaan ole onnistuneet yhtä hywin.

Woidakseen tehokkaasti vaikuttaa huonompioisaisten awustamiseksi, waltio tarwitsee lisättyjä tuloja, jotka tähtyy hankkia werottamalla. Tässä suhteessa saattaa ajatella esim. perintöweroa, joka olisi progressiwinen, j. o. tulisi suhteellisesti suuremmaksi kuta suurempi omaisuus on ja kuta etäisemmille perillisille perintö lankee. Kuitenkaan minun mielestäni ei kaisen perinnön pidä lakkaaman, niin että henkilön kuollessa koko hänen omaisuutensa joutuisi waltiolle. Olii wäärin, jos henkilö ei saisi omalla työllään turwata omien lastensa tulewaisuutta, silloin kun hän ei enää ole olemassa. Saattaa edelleen ajatella n. j. kon-

junktuuriwoitoille pantua weroa, j. o. semmoisille tuloille, jotka tulewat jonkun henkilön osalle, johtuen wain kaikenmoisista ulkonaisista asianhaaroista, esim. siitä että kaupungintalon arwo suuresti nousee kaupungin kaswaessa.

Sitä wastoin on sosialismin perusajatus, nimitäin yksitysomaisuuden häwiäminen ja kaiken omaisuuden siirtyminen yhteiskunnalle, katsottawa haaweeksi, jonka toteuttaminen olisi yhtä wähän mahdollinen, kuin toiwottawa, koska se tekii lopun yksilöllisestä wapaudesta. Päinwastoin näyttää minusta ihmiskunnan koko pyrkimyksen taloudellinen ihanne olewan se, että kaikki ihmiset tulisiwat kapitalisteiksi, että jokainen pääsisi omistamaan jotain tämän maan hywästä, niin että hän wapaasti saattaa sitä käyttää. Mutta toiselta puolen kuuluu ihanteeseen sekin, että jokaisen tulee olla työntekijä, j. o. jokaisen tulee itse kohdastaan ja tyhynsä mukaan edistää kokonaisuuden waurastumista. Kaufana siis siitä, että kehityksen tulee aikaansaada pääoman ja työn eroittamista niin että yhteiskunta ottaa haltuunsa pääoman, ja yksityseset tekewät työtä, owat päinwastoin pääoma ja työ yhdistettävät yhdelle taholle. Jokaisen tulee olla niinhyyin kapitalisti kuin työntekijä, j. o. ei kenenkään pidä olla rutiköyhä eikä kenenkään pidä olla laiskuri. Mainitun ihanteen toteuttaminen ei suinkaan ole tuhoawa yksilöllistä wapautta, waan päinwastoin luowa sille mitä paraimmat edellytykset, ja on siten tekewä mahdolliseksi inhimillisen perjoonallisuuden kaikinpuolisen kehityksen, niin että se saawuttaa korkeimman mahdollisen määrän täydellisyttä.

